

## **תקציר:**

ישנו עיסוק מחקרי מועט באי-מיצוי קצבאות אוניברסאליות, עקב הנחת יסוד כי זה ישאף ל-0%. אך מתגלה כי שיעור אי-מיצוי קצבאות הזקנה בישראל, על אף היותן אוניברסאליות, גבוה באופן מפתיע ומטריד.

במחקר זה בחנתי את השינויים בתופעה בעשור האחרון, לאור 3 הנחות יסוד תיאורטיות מקובלות: שייכות חברתית, מתן מידע והשפעת גובה הקצבה. אך התגלה שהנחת-יסוד רביעית, אחרת, מסבירה טוב יותר את השינויים שהתגלו באי-מיצוי הקצבאות. השינויים במבנה הקצבה – הרחבת האוניברסאליות שלה או שינויי גיל הזכאות - הם שהשפיעו יותר מכל על אי-מיצוי הקצבה, ויש בכך כדי לחזק את הנחת היסוד כי שינויים במבנה הקצבה הם הגורם המרכזי שיכול להפחית את אי-המיצוי.

מחקר זה מחזק גם את הטענה כי קצבה שאיננה אוטומטית – איננה אוניברסאלית, גם אם הגדרת הזכאות שלה כוללנית, שכן העלויות (במידע ובירוקרטיה) הנדרשות מהאדם בתביעת הקצבה מייצרות אי-מיצוי מובנה.